

Posudek na bakalářskou práci Hany Fukové „Rehabilitace politických vězňů v Československu. Zákony o soudní rehabilitaci z let 1968 a 1990“, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Praha 2012, 47 s.

Hana Fuková v bakalářské práci věnuje pozornost závažnému tématu – otázce rehabilitací nezákonností, které přinesla komunistická moc v Československu. Zaměřila se na výklad a srovnání dvou legislativních norem, které měly přinést nápravu – rehabilitačních zákonů z let 1968 a 1990. Autorka se pokusila srovnat tyto zákony, z nichž jeden byl předložen v éře pokusu reformních komunistů napravit deformace 50. let, a druhý již v éře nastolování demokratického režimu, který měl zájem na systémové změně právního řádu. Autorka správně poukazuje, že se oba zákony lišily v mnoha aspektech. Rehabilitace z roku 1968 řešila individuální žádosti o přezkoumání případů, kdy režim neměl zájem, aby se došlo k systémovému narušení revoluční zákonnosti. Rehabilitace z roku 1990 oproti tomu byla pojata en bloc, což umožnilo zejména rychlé řešení tohoto problému zejména z hlediska vysoké věku politických vězňů 50. let. H. Fuková upozorňuje, že dalším významným rozdílem byl počet rehabilitovaných – oproti zhruba 1500 osobám rehabilitovaným na přelomu 60. a 70. let, se jednalo na počátku 90. let přibližně o 260 000 osob. Významným srovnávacím kritériem charakteru a důsledků obou norem je dle autorky otázka cíle nápravy a limitů nápravy. Na jedné straně snaha rehabilitovat alespoň část nevinně odsouzených, aniž by to destabilizovalo tehdejší režim a právní řád. Na straně druhé se ukázala jako nejpálčivější otázka míry vyrovnání se s komunistickou minulostí, tedy nejen napravit nespravedlivě postižené režimem, ale najít i cestu a způsob jak hledat a trestat viníky. Autorka si při kladení této otázky byla vědoma otevřenosti této otázky. Oceňuji proto, že se její výklad a hledání odpovědí udržely v odborné a racionální rovině. Práce je rozdělena do čtyř výkladových kapitol. V úvodu je zařazena pasáž o metodologii a struktuře práce. První kapitola připomíná přehledně problematiku politických procesů a průběh, charakter a cíle prvních revizí politických procesů a rehabilitací od poloviny 50. let do poloviny 60. let. Ve druhé kapitole autorka vysvětluje nezastupitelnou roli seskupení bývalých politických vězňů – K 231, kteří připravili v době reformního pokusu v roce 1968 vlastní variantu návrhu rehabilitačního zákona. Třetí kapitola pojednává o revizích a rehabilitacích od konce 60. let v Československu. Ve čtvrté kapitole analyzuje autorka podobu rehabilitačního zákona z roku 1990.

Práci považuji za velmi dobře připravenou a zpracovanou. Autorka si vybrala velmi náročné téma, nejen z obsahového ale také z metodologického hlediska, které se v rámci svých možností a předloženého rozsahu práce pokusila zpracovat srozumitelně a přehledně. Opírala se

při tom o vybrané tituly domácí literatury a o řadu dobových tištěných pramenů a tisk. Navrhl bych jen autorce zvážit argument, že rehabilitacím dosud nebyla v literatuře věnována výraznější pozornost. Řada odkazů, které autorka sama uvádí, spíše vypovídá o tom, že určité výsledky již odborné bádání k tématu přineslo (K. Kaplan, J. Hoppe, F. Meyer, a též i například některé zde neuváděné práce J. Cuhry).

Předkládaná práce Hany Fukové „Rehabilitace politických vězňů v Československu. Zákony o soudní rehabilitaci z let 1968 a 1990“ svým zpracováním a obsahem splňuje požadovaná kritéria bakalářské práce a proto ji **d o p o r u č u j i** k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm **v ý b o r n ě**

V Praze dne 19. 1. 2012

Prof. PhDr. Jiří Kocian, CSc.
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i.